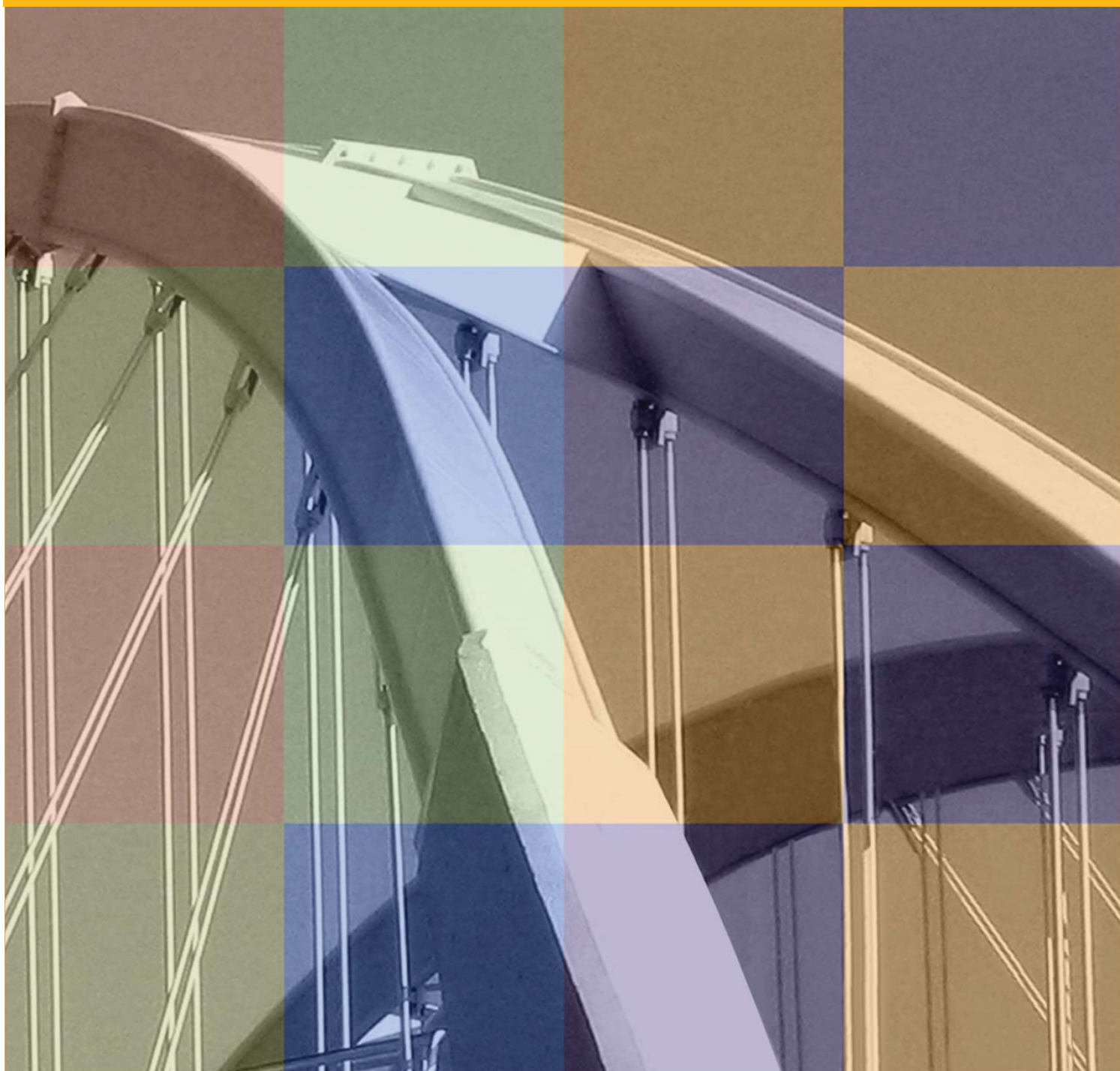

Dictamen 7·2009

sobre l'Avantprojecte de llei dels drets i de les oportunitats de la infància i l'adolescència.

Consell de Treball
econòmic i Social
Catalunya

Dictamen 7.2009

sobre l'Avantprojecte de llei dels drets i de les oportunitats de la infància i l'adolescència.

Índex

DICTAMEN 7/2009 sobre l'Avantprojecte de llei dels drets i de les oportunitats de la infància i l'adolescència	2
--	---

DICTAMEN 7/2009 sobre l'Avantprojecte de Llei dels drets i de les oportunitats de la infància i l'adolescència.

Atenent les competències atribuïdes al Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya per l'article 72.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya i la Llei 7/2005, de 8 de juny, el Ple del Consell de Treball, Econòmic i Social, en la sessió extraordinària del dia 27 d'abril de 2009, aprova el següent

DICTAMEN

I. ANTECEDENTS

En data 31 de març de 2009 va tenir entrada al Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya un escrit tramès per la consellera d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya en el qual sol·licitava l'emissió del dictamen de caràcter preceptiu, previ a la seva tramitació, de l'Avantprojecte de Llei dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència.

L'Avantprojecte de Llei es va acompanyar d'una memòria justificativa i d'un estudi econòmic en termes de cost benefici.

La Comissió de Treball de Mercat de Treball i Polítiques Socials es va reunir el dia 21 d'abril i va elaborar la proposta de dictamen.

II. CONTINGUT

L'Avantprojecte de Llei consta d'una exposició de motius, de cent seixanta-cinc articles englobats en sis títols, sis disposicions addicionals, tres disposicions transitòries, una disposició derogatòria i cinc disposicions finals.

En l'exposició de motius s'indica que aquesta Llei desenvolupa l'article 17 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya que reconeix el dret dels menors a rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social. Atesa la voluntat de comptar amb una norma que abraci tota la legislació catalana sobre infància i adolescència, que inclogui tant els menors desprotegits o en risc com la resta, s'unifica, s'actualitza i es modifica la legislació vigent sobre infància i adolescència.

En la segona part de l'exposició de motius es fa un resum de cadascun dels títols que componen la norma.

El títol I s'anomena disposicions directives, principis rectors i actuacions de les administracions públiques i es divideix en tres capítols.

El capítol I s'anomena disposicions directives i engloba els articles de l'1 al 4. En aquest capítol s'estableix l'objecte de la Llei, l'àmbit d'aplicació personal i territorial, la responsabilitat ciutadana i pública per vetllar pel respecte efectiu dels drets de la infància i l'adolescència i com s'han d'interpretar les normes relatives a aquest col·lectiu.

El capítol II s'anomena principis rectors i engloba els articles del 5 al 20. Entre d'altres qüestions, s'assenyala que el principi inspirador de les actuacions públiques ha de ser l'interès superior de la persona infant i

adolescent i que en la criança i formació d'aquestes persones s'ha de garantir el desenvolupament de les potencialitats personals. S'estableix el dret de la persona infant i adolescent a ser escoltada, a la protecció davant els maltractaments i a la no discriminació. Es regula el foment i suport a l'educació i a les relacions intergeneracionals. S'estableix que els poders públics han d'introduir la perspectiva de gènere en les mesures que adopten vers aquest col·lectiu i han de fomentar els treballs d'investigació i la seva divulgació. També s'estableix que s'han de difondre els drets de la infància i l'adolescència i que aquestes persones poden exercir i defensar per elles mateixes els seus drets i han d'assumir els deures i les responsabilitats corresponents. Es regula la prioritat pressupostaria pel que fa a les activitats adreçades a aquest col·lectiu.

El capítol III s'anomena planificació i coordinació i engloba els articles del 21 al 27. En aquest capítol s'estableix que s'ha d'elaborar un Pla d'atenció integral a la infància i l'adolescència, que s'han de promoure programes generals d'actuació i que s'han de coordinar els serveis especialitzats d'atenció a la infància i l'adolescència. També es regula que s'ha d'elaborar un mapa de recursos i serveis per a la prevenció de les situacions de risc social i la desprotecció i per a la protecció de les persones infants i adolescents que ha de formar part del mapa de serveis socials de Catalunya. S'estableix la col·laboració i coordinació de les administracions públiques. Es crea un Sistema d'Informació de la Infància i l'Adolescència en el que s'han d'integrar les dades relatives a les actuacions i mesures d'intervenció respecte a les persones infants o adolescents. Es creen les Taules territorials d'Infància com a òrgans col·legiats per impulsar i promoure les polítiques d'infància arreu del territori, es crea el Consell de participació nacional de les persones infants i adolescents i s'estableix que les administracions locals han de crear Consells de participació territorial per afavorir la convivència i la integració cultural en l'àmbit veïnal i local.

El títol II s'anomena drets i oportunitats de les persones infants i adolescents i es divideix en deu capítols.

El capítol I, que engloba els articles del 28 al 36, regula els drets i llibertats civils i polítics. Es regula, entre d'altres, el dret a la identitat, al nom, a la nacionalitat, a conèixer els seus orígens, a l'honor, a la dignitat, a la intimitat, a la pròpia imatge, a la llibertat d'expressió, de pensament, de consciència i de religió.

El capítol II, que engloba els articles del 37 al 40, regula els drets en l'àmbit familiar com ara la responsabilitat en la criança i la formació i els drets de relació i convivència.

El capítol III engloba els articles del 41 al 43 i regula el benestar material i personal de les persones infants i adolescents.

En el capítol IV, que engloba els articles del 44 al 47, es regula el dret a la prevenció i la promoció de la salut, l'atenció en situacions de risc per la salut mental, l'hospitalització i el dret a decidir sobre la maternitat.

El capítol V, que engloba els articles del 48 al 52, regula el dret a l'educació, especialment l'atenció educativa de les persones infants i adolescents malaltes, amb necessitats educatives especials i de les que es troben en situació de desemparament.

El capítol VI conté l'article 53 i regula els drets de les persones infants i adolescents en l'àmbit social.

El capítol VII, que engloba els articles del 54 al 56, s'anomena medi ambient

i espai urbà i regula el dret a conèixer i gaudir del medi natural de Catalunya i els drets i deures en l'espai urbà.

El capítol VIII engloba els articles 57 i 58 i regula el dret a l'educació en el lleure i la pràctica de l'esport.

El capítol IX s'anomena publicitat i mitjans de comunicació social i espectacles i engloba els articles del 59 al 64. En aquest capítol es regula la publicitat adreçada o protagonitzada per persones infants i adolescents. Es regulen mesures per protegir a les persones infants i adolescents dels continguts de les publicacions, del material audiovisual i dels mitjans de comunicació social.

El capítol X engloba els articles del 65 al 73 i s'anomena consum de productes i serveis. En aquest capítol es regula la protecció de les persones infants i adolescents com a consumidors.

El títol III s'anomena prevenció general i engloba els articles del 74 al 80. Es disposa que l'Administració ha de desenvolupar actuacions per prevenir les persones infants i adolescents de les situacions que són perjudicials per al seu desenvolupament integral o pel seu benestar. Es regula, especialment, la prevenció de l'ablació o la mutilació genital de les nenes i noies, la prevenció del risc social i la prevenció de la desprotecció.

El títol IV s'anomena protecció pública davant dels maltractaments a persones infants i adolescents i es divideix en tres capítols.

El capítol I s'anomena disposicions generals i engloba els articles del 81 al 91. Es disposa que els poders públics han de prendre les mesures necessàries per protegir les persones infants i adolescents de qualsevol forma de maltractament i, en cas de maltractament, han de promoure la seva recuperació i inserció social. Es crea un Registre unificat de maltractaments infantils.

En el capítol II, que engloba els articles 92 i 93, es regula el servei d'atenció immediata mitjançant recursos telefònics i telemàtics i s'estableix el suport de l'administració de la Generalitat a programes que es desenvolupin per a la detecció i atenció del maltractament de les persones infants i adolescents.

El capítol III que engloba els articles 94 i 95 regula l'accés prioritari de les persones infants i adolescents víctimes de maltractament als serveis i programes.

El títol V s'anomena la protecció a la infància i l'adolescència en situació de risc o desemparament i es divideix en cinc capítols.

El capítol I s'anomena disposicions generals i engloba els articles del 96 al 99. S'estableix que la Generalitat té la competència en matèria de desemparament i que l'administració local ha d'intervenir quan detecti una situació de risc. També s'estableix el deure de comunicació, intervenció i denúncia dels ciutadans.

El capítol II s'anomena les situacions de risc i engloba els articles del 100 al 102. En aquest capítol es defineixen les situacions de risc, s'estableix la intervenció dels serveis socials i s'estableixen mesures d'atenció social i educativa davant de les situacions de risc.

El capítol III s'anomena de la protecció dels infants i adolescents desemparats i es divideix en tres seccions. La primera secció engloba els articles del 103 al 116 i regula el desemparament, s'estableixen les

situacions de desemparament i el procediment a seguir en aquest casos. La segona secció que inclou l'article 117 regula la impossibilitat temporal de complir les funcions de guarda. La tercera secció, que engloba els articles del 118 al 148, regula les mesures de protecció de les persones infants i adolescents desemparades, així es regula l'acolliment familiar, l'acolliment en unitat convivencial d'acció educativa, l'acolliment en centre, les mesures de transició a la vida adulta i l'autonomia personal i l'acolliment preadoptiu.

El capítol IV engloba els articles 149 i 150 i regula el suport posterior a l'emancipació o a la majoria d'edat.

El capítol V engloba els articles del 151 al 153 i regula les actuacions de protecció en els supòsits d'aplicació de la legislació reguladora de la responsabilitat penal dels menors.

El títol VI s'anomena infraccions i sancions i es divideix en tres capítols.

El capítol I, que engloba els articles del 154 al 158, regula les infraccions i les divideix en lleus, greus i molt greus.

El capítol II, que engloba els articles del 159 al 161, regula les sancions administratives i estableix els criteris per a la seva graduació.

El capítol III engloba els articles del 162 al 165 i regula el procediment sancionador.

La disposició addicional primera regula els recursos financers i econòmics necessaris per donar compliment a l'establert en la Llei.

La disposició addicional segona estableix quines són les institucions col·laboradores d'integració familiar i quin és el seu objecte.

La disposició addicional tercera estableix que a partir de l'endemà de l'entrada en vigor de la Llei s'ha de dotar al Sistema d'Informació de la Infància i l'Adolescència de l'infraestructura necessària per al seu desenvolupament.

La disposició addicional quarta estableix el nivell d'objectius de les prestacions garantides en la Cartera de serveis socials.

La disposició addicional cinquena estableix la realització d'informes periòdics de valoració i anàlisi des de la perspectiva de la infància.

La disposició addicional sisena crea un centre d'investigació i recerca sobre maltractaments infantils.

La disposició transitòria primera estableix que s'ha de realitzar una avaluació de resultats i d'impacte dels programes i serveis finançats parcialment o totalment per fons públics.

La disposició transitòria segona estableix que en el termini de dos anys des de l'aprovació de la Llei s'ha de presentar un mapa de recursos i serveis per a la prevenció i protecció dels infants i adolescents.

La disposició transitòria tercera integra la Comissió Interdepartamental de Coordinació d'Actuacions de l'Administració de la Generalitat adreçades a la infància i l'adolescència amb discapacitat o risc de tenir-ne (CTIC) en les Taules Territorials d'Infància.

La disposició derogatòria deroga expressament la Llei 37/1991, la Llei

8/1995 i la Llei 8/2002.

La disposició final primera faculta el Govern i els consellers per dictar les disposicions necessàries per desplegar i executar la Llei.

La disposició final segona modifica la Llei 7/1996 d'organització dels serveis jurídics de l'Administració de la Generalitat.

La disposició final tercera modifica la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic.

La disposició final quarta modifica la Llei 13/1997, de 19 de novembre, de creació de l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció.

La disposició final cinquena regula l'entrada en vigor de la norma.

III. OBSERVACIONS GENERALS

Primera. El CTESC considera oportunes les mesures d'aquest Avantprojecte de llei encaminades a combatre el maltractament infantil i a mantenir, sempre que sigui possible, l'infant o adolescent en el nucli familiar, separant la persona maltractadora. També considera positiu el model de protecció de la infància i l'adolescència que distingeix les situacions de risc i les de desemparament, permetent una intervenció protectora dels poders públics, sense supeditar-la a la declaració de desemparament que es reserva per les situacions més greus en què cal separar l'infant o adolescent del nucli familiar.

Finalment, el CTESC també considera oportú, el procediment que s'estableix per la declaració de desemparament perquè garanteix els drets de totes les parts i, alhora, evita els perllongaments innecessaris en la declaració de desemparament que va en detriment del menor.

Segona. L'Avantprojecte de llei permet a les entitats d'iniciativa privada i especialment a les entitats d'iniciativa social de l'àmbit del tercer sector social promoure els recursos i serveis, destinats a la protecció de la infància i adolescència, mitjançant acords o convenis amb les administracions públiques.

El CTESC considera que l'administració pública és qui té la responsabilitat de planificar i promoure aquests equipaments i serveis. Per la qual cosa, el CTESC considera que els recursos, serveis i equipaments que les administracions públiques donin a gestionar a les entitats d'iniciativa privada, no ha de ser mitjançant acords o convenis, sinó per mitjà de concurs públic, procediment més transparent i garantista.

Tercera. El CTESC considera que per poder prestar serveis i gestionar recursos i equipaments és necessari que les entitats d'iniciativa privada estiguin homologades en un Registre. Per aquest motiu, el CTESC considera que l'Avantprojecte de llei ha de contemplar la creació d'un Registre d'homologació d'entitats d'iniciativa privada que gestionin aquests recursos i serveis.

Quarta. El CTESC considera que quan un menor prengui part en un procés administratiu i/o judicial, cal que la informació i el llenguatge utilitzat s'adapti al seu grau de maduresa.

Cinquena. En diferents apartats de l'Avantprojecte de llei es demana

qualificació i formació específica dels i les professionals (salut, educació..). El CTESC considera que caldria definir quines són les qualificacions requerides i la formació necessària en cada àmbit.

Sisena. El CTESC considera que aquest Avantprojecte hauria de donar una major rellevància als processos de mediació.

Setena. El CTESC considera que atès que en títol II, capítol I, de l'Avantprojecte de llei es fa referència als drets i llibertats civils i polítics seria convenient fer esment al dret del treball dels majors de 16 anys.

Vuitena. El CTESC considera oportú fer un glossari dels conceptes que apareixen al llarg de l'Avantprojecte de llei com ara: "Activitats de lleure", "Activitats recreatives", "Activitats educatives", "Activitats extraescolars", "educació", "formació", "voluntariat social", "explotació econòmica de la imatge", "tracte indigne", "càstig denigrant" i "entitats d'iniciativa social especialitzades".

Novena. Des d'una inequívoca posició favorable a l'ús d'un llenguatge no sexista, i respectant les línies incloses en el manual "Marcar les diferències: la representació de dones i homes a la llengua" editat per la Secretaria de Política Lingüística, el CTESC considera que les expressions "persones infants i adolescents", "persona infant" i "persona adolescent" produeixen algunes redundàncies i in comoditats en la lectura de la Llei (vegeu, per exemple, la redacció de l'article 2. 2). Per aquest motiu es recomana als redactors un esforç per trobar altres solucions expressives que, tot respectant la igualtat de gènere, obtinguin un llenguatge més fluid i facilitin una lectura menys forçada.

IV. OBSERVACIONS A L'ARTICULAT

1. El CTESC considera que, pel seu contingut, l'article 4.2 hauria de formar part de l'article 3.
2. El CTESC considera que el títol de l'article 20 no s'adapta al que es regula en els seus apartats.
3. El CTESC considera que en l'article 20.2, els treballs d'investigació i informes haurien d'incloure també la perspectiva territorial.
4. Pel que fa a l'article 21, el CTESC considera que el Pla d'atenció integral a la infància i adolescència hauria de potenciar una coordinació adequada també quan aquest risc ja està manifestat i quan hi ha una situació de desempara del menor.
5. El CTESC considera que en l'article 22.1 s'hauria d'afegir després de "departament competent" la següent expressió "en matèria d'infància i adolescència".
6. Pel que fa a l'article 24.4, el CTESC considera que caldria substituir "vetllar" per "garantir".
7. En l'article 25.4 el CTESC proposa substituir l'expressió "tot garantint l'anonimat dels informes" per "tot garantint l'anonimat de les dades persones que consten en els informes".
8. El CTESC proposa incloure en l'article 26.1 c) l'àmbit de l'educació en el lleure.

9. El CTEESC considera que en l'article 26.2 s'hauria de regular la composició de les taules territorials d'Infància, incloent, entre d'altres, als agents econòmics i socials més representatius.
10. Pel que fa a l'article 30.3 el CTEESC considera que la seva redacció pot induir a confusió i proposa la següent redacció: "Les persones infants i adolescents tenen dret a sol·licitar a les administracions públiques competents la documentació que els permeti acreditar la seva identitat."
11. El CTEESC proposa eliminar l'article 35.2 ja que el considera confús atès que moltes activitats extraescolars i d'educació en el lleure poden comportar la inscripció del menor en una associació (esplais, agrupaments escoltes, clubs esportius, etc.). La decisió sobre la participació en aquestes activitats és una responsabilitat que, en el cas dels infants, han d'exercir els seus progenitors o tutors legals.
12. El CTEESC proposa afegir en el títol de l'article 44 el terme "protecció".
13. En relació amb l'article 44.2 e), el CTEESC proposa suprimir de la seva redacció les paraules "persona infant".
14. Pel que fa a l'article 45.2, el CTEESC proposa afegir " i seguiment" després d'"atenció integral".
15. EL CTEESC proposa afegir, en l'article 50.2, "accessible" després d'"un sistema d'educació inclusiu" i afegir al final de l'article "i la seva autonomia".
16. En l'article 53.4, el CTEESC proposa substituir "fomentar la creació" per "crear".
17. El CTEESC proposa, en l'article 57.1 substituir el terme "formació integral" per "educació integral". També es proposa substituir "agrupaments" per "agrupaments escoltes".
18. Pel que fa a l'article 57.3, el CTEESC proposa substituir l'expressió "xarxa associativa d'entitats" per "xarxa associativa d'entitats educatives".
19. Pel que fa a l'article 58.3, el CTEESC proposa afegir el terme "garantir" abans de l'expressió "les necessitats educatives".
20. El CTEESC considera que la proliferació de publicitat de productes alimentaris i de bellesa que sublimen estereotips fonamentats en patrons físics determinats i que produeixen efectes psicològics negatius en la població adolescent haurien de ser objecte d'atenció en l'article 59.1 d).
21. El CTEESC proposa afegir, en l'article 62, l'expressió "al sexisme" després de "activitats delictives".
22. El CTEESC proposa afegir, en l'article 63 , l'expressió "al sexisme" després de "que incitin a la violència".
23. Pel que fa a l'article 64.3, la privacitat en els menors no hauria de limitar-se només a la difusió del nom, imatge o dades que en permetin la identificació, sinó que també s'hauria de minimitzar la informació de caràcter personal que afecti al menor, així com la seva participació activa en mitjans de comunicació social. Igualment, també seria convenient establir uns mínims de privacitat en relació a les dades proporcionades en infants i adolescents víctimes d'homicidi o

assassinat.

24. El CTESC considera que, en l'article 70.3, caldria explicar el concepte de "màquines recreatives de tipus A".
25. En l'article 71 el CTESC proposa substituir l'expressió "capacitat intel·lectual i llur habilitat manual o de raonament" per "capacitats i habilitats".
26. El CTESC proposa la següent redacció per a l'article 74.1.a): "Qualsevol forma de maltractament o càstig físic si aquest és excessiu, injustificat i/o reiterat."

En relació amb l'article 74.1 f) es proposa afegir "psicològica" després d'"atenció física".

27. El CTESC proposa afegir a l'article 89 després de "persones infants i adolescents" el següent "i incloure la possibilitat de crear unitats especialitzades en maltractaments infantils".
28. EL CTESC considera que, en el primer paràgraf de l'article 92, s'ha de substituir "s'ha de crear", per "el departament competent en matèria de protecció de persones infants i adolescents crea un servei...".
29. El CTESC proposa la redacció següent per l'article 95.2: " Serveis públics d'escola bressol, centres d'educació infantil i primària, i instituts d'educació secundària."
30. El CTESC considera que en l'article 103.2 c) s'hauria d'explicitar de quin tipus de substàncies es parla en els casos de drogodependències en els progenitors.
31. Pel que fa a l'article 103.2 e) el CTESC considera que no es pot incloure en el mateix subapartat el trastorn psíquic i la drogodependència.
32. Pel que fa a l'article 104.6, el CTESC considera que el termini d'un any per a dictar la resolució de desemparament és massa llarg.
33. Pel que fa a l'article 109, el CTESC considera excessiu el període màxim de 6 mesos per fer l'estudi de la problemàtica de l'infant i la proposta de mesura protectora.
34. Pel que fa a l'article 128, el CTESC considera que la referència que es fa a l'article 105 s'hauria de fer a l'article 122.
35. Pel que fa a l'article 129, la creació d'una figura d'acolliment d'aquesta rellevància necessita d'una regulació molt més àmplia de la que es realitza en l'Avantprojecte i d'estudis previs que en justifiquin la creació i els seus efectes positius en infants i adolescents.
36. Pel que fa a l'article 150, el CTESC considera que s'haurien de garantir les condicions de suport necessàries en el cas que els joves extutelats/ades vulguin cursar estudis superiors.
37. En relació amb la disposició final quarta, el CTESC considera que es podria obviar l'explicació que es fa sobre els motius que han portat a modificar la Llei 13/1997, de 19 de novembre, de creació de l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció.

V. CONCLUSIONS

El Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya ha valorat l'Avantprojecte de llei dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència i sol·licita al Govern que sigui receptiu a les recomanacions formulades en el present dictamen.

Barcelona, 27 d'abril de 2009

El president
Josep Maria Rañé i Blasco

La secretària executiva
Teresita Itoiz i Cruells